

ΣΑΝ ΝΑ ΗΤΑΝ ΣΗΜΕΡΑ

ΕΠΕΤΕΙΟΙ

29 Μαΐου Παγκόσμια Ημέρα Κυανοκράνων.

ΓΕΓΟΝΟΤΑ

1453 Η Κωνσταντινούπολη «πέφτει» στα χέρια των Οθωμανών Τούρκων. «Η Πόλις εάλω» έπειτα από πολιορκία ενός χρόνου.

1824 Ισχυρός αιγυπτιακός στόλος, υπό τον Χουσεΐν, έπειτα από πολιορκία δύο ημερών της Κάσου, αποβιβάζει 4.000 Αλβανούς στον Αντιπέρατο και προσβάλλει από τα νότια τους υπερασπιστές. Σφαγές, λεηλασίες και αιχμαλωσίες καταστρέφουν το ηρωικό νησί.

1924 Ανήμερα της ιστορικής επετείου της Άλωσης της Πόλης, γίνεται η ιδρυτική συνέλευση της Αθλητικής Ενώσεως Κωνσταντινούπολης (ΑΕΚ).

1945 Ο κομμουνιστής ηγέτης Νίκος Ζαχαριάδης επιστρέφει στην Ελλάδα από το Νταχάου.

1953 Εκκίνηση του πρώτου Ράλι «Ακρόπολις» με 26 πληρώματα εκ των οποίων 7 διεθνή. Το 1956 θα συμπεριληφθεί στο Ευρωπαϊκό Πρωτάθλημα και το 1973 στο Παγκόσμιο Πρωτάθλημα Ράλι.

ΓΕΝΝΗΣΕΙΣ

1917 Τζον Φιτζέραλντ Κένεντι, 35ος πρόεδρος των ΗΠΑ. (Θαν. 22/11/1963)

1922 Ιάννης Ξενάκης, συνθέτης πρωτοποριακής μουσικής. (Θαν. 4/2/2001)

1966 Μελίνα Κανά, καλλιτεχνικό ψευδώνυμο της Μελίνας Κανατά, τραγουδίστρια.

ΘΑΝΑΤΟΙ

1453 Κωνσταντίνος 11ος Παλαιολόγος, ο τελευταίος αυτοκράτορας του Βυζαντίου. (Γεν. 8/2/1405)

1935 Ανδρέας Ανδρεάδης, έλληνας οικονομολόγος, από τους πρωτοπόρους της οικονομικής ιστορίας στη χώρα μας. (Γεν. 30/11/1876)

2010 Ντένις Χόπερ, αμερικανός ηθοποιός και σκηνοθέτης. (Ξένοιστος Καβαλάρης) (Γεν. 17/5/1936)

Η Άλωση της Κωνσταντινούπολης

Η Βυζαντινή Αυτοκρατορία μόνο κατ' όνομα υπήρχε τις παραμονές της Άλωσης. Ήταν περιορισμένη, κυρίως, στην περιοχή γύρω από την Κωνσταντινούπολη και σε κάποιες σκόρπιες περιοχές, όπως το Δεσποτάτο του Μυστρά. Οι θρησκευτικές έριδες, οι εμφύλιες διαμάχες, οι σταυροφορίες, η επικράτηση του φεουδαρχισμού και η εμφάνιση πολλών και επικίνδυνων εχθρών στα σύνορά της είχαν καταστήσει την πάλαι ποτέ Αυτοκρατορία ένα «φάντασμα» του ένδοξου παρελθόντος της.

Το Βυζάντιο σε εκείνη την κρίσιμη στιγμή της ιστορίας του με την οθωμανική λαίλαπα προ των πυλών του, δεν μπορούσε να ελπίζει παρά μόνο στη βοήθεια της καθολικής Ευρώπης, η οποία όμως ήταν μισή στους κατοίκους της Κωνσταντινούπολης. Η ύπαρξη «Ενωτικών» και «Ανθενωτικών» δίχαζε τους Βυζαντινούς. Ωστόσο, ο Κωνσταντίνος Παλαιολόγος έκανε μια απέλπιδα προσπάθεια, στέλνοντας πρεσβεία στον πάπα Νικόλαο Ε' για να ζητήσει βοήθεια. Ο Πάπας έβαλε και πάλι ως όρο την Ένωση των Εκκλησιών, αλλά αποδέχθηκε το αίτημα του αυτοκράτορα να στείλει στην Κωνσταντινούπολη ιερείς, προκειμένου να πείσουν τον λαό για την αναγκαιότητα της Ένωσης.

Οι απεσταλμένοι του Πάπα, καρδινάλιος Ισίδωρος και ο αρχιεπίσκοπος Μυτιλήνης Λεονάρδος, λειτούργησαν στην Αγία Σοφία, προκαλώντας την αντίδραση του κόσμου, που ξεχύθηκε στους δρόμους και γέμισε τις εκκλησίες, όπου λειτουργούσαν οι ανθενωτικοί με επικεφαλής τον μετέπειτα πατριάρχη Γεννάδιο Σχολάριο. Το σύνθημα που κυριαρχούσε ήταν «Την γαρ Λατίνων ούτε βοήθειαν ούτε την ένωσιν χρήζομεν. Απέστω αφ' ημών η των αζύμων λατρεία».

Το μίσος για τους Λατίνους δεν απέρρεε μόνο από δογματικούς λόγους. Η λαϊκή ψυχή δεν είχε ξεχάσει τη βαρβαρότητα που επέδειξαν οι Σταυροφόροι στην

Πρώτη Άλωση της Κωνσταντινούπολης το 1204, ενώ αντιδρούσε στην οικονομική διείσδυση της Βενετίας και της Γένουας, που είχε φέρει στα πρόθυρα εξαθλίωσης τους κατοίκους της Αυτοκρατορίας, αλλά και στην καταπίεση των ορθοδόξων στις περιοχές, όπου κυριαρχούσαν οι καθολικοί.

Αντίθετα, οι Οθωμανοί φαίνεται ότι συμπεριφέρονταν καλύτερα προς τους χριστιανούς. Πολλοί χριστιανοί είχαν υψηλές θέσεις στην οθωμανική διοίκηση, ακόμη και στο στράτευμα, ενώ κυριαρχούσαν στο εμπόριο. Οι χωρικοί πλήρωναν λιγότερους φόρους και ζούσαν με ασφάλεια. Έτσι, στην Κωνσταντινούπολη είχε σχηματισθεί μία μερίδα που διέκειτο ευνοϊκά προς τους Οθωμανούς. Την παράταξη αυτή εξέφραζε ο Λουκάς Νοταράς με τη φράση «Κρειπτότερον εστίν ειδέναι εν μέση τη πόλει φακιόλιον βασιλεύον Τούρκων ή καλύπτραν λατινικήν».

Από τις αρχές του 1453 ο Μωάμεθ προετοιμαζόταν για την κατάληψη της Κωνσταντινούπολης. Με έδρα την Ανδριανούπολη συγκρότησε στρατό 150.000 ανδρών και ναυτικό 400 πλοίων. Ξεχώριζε το πυροβολικό του, που ήταν ό,τι πιο σύγχρονο για εκείνη την εποχή και ιδιαίτερα το τεράστιο πολιορκητικό κανόνι, που είχαν φτιάξει Σάξωνες τεχνίτες. Στις 7 Απριλίου, ο σουλτάνος έστειλε τη σκηνή του μπροστά από την Πύλη του Αγίου Ρωμανού και κήρυξε επίσημα την πολιορκία της Κωνσταντινούπολης.

Ο αγώνας ήταν άνισος για τους Βυζαντινούς, που είχαν να αντιπαρατάξουν μόλις 7.000 άνδρες, οι 2000 από τους οποίους μισθοφόροι, κυρίως Ενετοί και Γενουάτες, ενώ στην Πόλη είχαν απομείνει περίπου 50.000 κάτοικοι με προβλήματα επισιτισμού. Η Βασιλεύουσα περιβαλλόταν από ξηράς με διπλό τείχος και τάφρο. Το τείχος αυτό, που επί 1000 χρόνια είχε βοηθήσει την Κωνσταντινούπολη να απο-

κρούσει νικηφόρα όλες τις επιθέσεις των εχθρών της, τώρα ήταν έρμαιο του πυροβολικού του σουλτάνου, που από τις 12 Απριλίου άρχισε καθημερινούς κανονιοβολισμούς.

Οι Τούρκοι προσπάθησαν πολλές φορές να σπάσουν την αλυσίδα που έφραζε τον Κεράτιο κόλπο και προστάτευε την ανατολική πλευρά της Κωνσταντινούπολης. Στις 20 Απριλίου ένας στολίσκος με εφόδια υπό τον πλοίαρχο Φλαντανελλά κατορθώνει να διασπάσει τον τουρκικό κλοιό μετά από φοβερή ναυμαχία και να εισέλθει στον Κεράτιο, αναπερώνοντας τις ελπίδες των πολιορκουμένων.

Ο Μωάμεθ κατάλαβε αμέσως ότι μόνο το πυροβολικό του δεν έφθανε για την εκπόρθηση της Πόλης, εφόσον παρέμεινε απρόσβλητος ο Κεράτιος. Με τη βοήθεια ενός ιταλού μηχανικού κατασκεύασε δίολκο και τη νύχτα της 21ης προς την 22α Απριλίου, 70 περίπου πλοία σύρθηκαν από τον Βόσπορο προς τον Κεράτιο. Η κατάσταση για τους πολιορκουμένους έγινε πλέον απελπιστική, καθώς έπρεπε να αποσπασουν δυνάμεις από τα τείχη για να προστατεύσουν την Πόλη από την πλευρά του Κεράτιου, όπου δεν υπήρχαν τείχη.

Η τελική έφοδος των Οθωμανών έγινε το πρωί της 29ης Μαΐου 1453. Κατά χιλιάδες οι στρατιώτες του Μωάμεθ εφόρμησαν στη σχεδόν ανυπεράσπιστη πόλη και την κατέλαβαν μέσα σε λίγες ώρες. Ο αυτοκράτορας Κωνσταντίνος Παλαιολόγος, που νωρίτερα απέκρουσε με υπερηφάνεια τις προτάσεις συνθηκολόγησης του Μωάμεθ, έπεσε ηρωικά μαχόμενος. Αφού έσφαξαν τους υπερασπιστές της Πόλης, οι Οθωμανοί Τούρκοι προέβησαν σε εκτεταμένες λεηλασίες και εξανδραποδισμούς. Το βράδυ, ο Μωάμεθ ο Πορθητής εισήλθε πανηγυρικά στην Αγία Σοφία και προσευχήθηκε στον Αλλάχ «αναβάς επί της Αγίας Τραπέζης», όπως αναφέρουν οι χρονικογράφοι της εποχής.

TALK OF THE CITY

Από τον Γιώργο Χατζηβασίλη

ΤΟ ΒΗΜΑ

Καθαρές αποφάσεις κύριε Τσίπρα

Με τα χρονικά περιθώρια να γίνονται όλο και πιο ασφυκτικά κάθε μέρα που περνάει, γίνεται πλέον σαφές σε όλες τις πλευρές - και ιδιαίτερα στην ελληνική - ότι είναι επείγουσα ανάγκη η διαπραγμάτευση να καταλήξει επιτέλους σε μια συμφωνία. Μπορεί να έχουν γίνει κάποια σημαντικά βήματα προόδου, αλλά φαίνεται ότι υπάρχουν αρκετά θέματα ανοικτά που πρέπει να ξεπεραστούν σε ελάχιστο χρόνο.

Ο κ. Γιουνκέρ στη χθεσινή του συνέντευξη ήταν σαφής και κατηγορηματικός. «Είμαι ανοικτά υπέρ των ελλήνων, τόνισε, αλλά μερικές φορές οι έλληνες κάνουν τη ζωή των φίλων τους πολύ δύσκολη». Επισήμανε μάλιστα ότι εμπιστεύεται τον κ.Τσίπρα, αλλά δεν εμπιστεύεται το κόμμα του.

Είναι ώρα λοιπόν για την κυβέρνηση και προσωπικά για τον πρωθυπουργό να ξεκαθαρίσει το σκηνικό της διαπραγμάτευσης και να στείλει το απαραίτητο πολιτικό σήμα, για να μπορέσει να κλείσει η συμφωνία.

Το μήνυμά του προέδρου της Κομισιόν είναι καθαρό και συγκεκριμένο: «Οι έλληνες, είπε πρέπει να είναι πιο ακριβείς στο ΦΠΑ, όσο πιο ακριβείς γίνεται στο πρωτογενές πλεόνασμα, όσο ακριβείς γίνεται -διότι οι Έλληνες δεν είναι- στο σύστημα των πρόωρων συντάξεων. Πρέπει να έχουμε περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τις ιδιωτικοποιήσεις γιατί τα νούμερα αλλάζουν συνεχώς». Στο σημείο που βρισκόμαστε, με άδεια τα κρατικά ταμεία, με την οικονομία να στενάζει από την

αβεβαιότητα και την έλλειψη ρευστότητας, περιθώρια για καθυστερήσεις και πολύ περισσότερο για ναυάγιο στις διαπραγματεύσεις δεν υπάρχουν. Οποιαδήποτε άλλη λύση εκτός της συμφωνίας θα είναι καταστροφική και για τη χώρα και για τους πολίτες που υποφέρουν.

Οι ασκήσεις κομματικής ισορροπίας πρέπει να δώσουν τη θέση τους σε καθαρές αποφάσεις, σε καθαρές λύσεις. Ο πρωθυπουργός, που ανέλαβε σε μια δύσκολη στιγμή τις τύχες της χώρας έχει και την ευθύνη να δώσει τέλος στη σημερινή αβεβαιότητα, αγνοώντας το πολιτικό κόστος αλλά και τις φωνές ορισμένων κομματικών φίλων του, που αδιαφορούν ή αγνοούν τις συνέπειες μιας ρήξης με την Ευρώπη.